

Izbaja vsak dan ob 3^h pop.
razen nedelj in praznikov.

Mesečna naročnina:

za Ljubljano . . . Din 10[—]
po pošti 12[—]
za inozemstvo 22[—]

Oglasi po tarifu.

LJUDSKI DNEVNIK

Glasi Narodne Ljudske Stranke.

Nefrankiranih pisem

ne sprejemamo. — Pismenim
vprašanjem je treba priložiti
znamko za odgovor.

Poštno čekovni račun št. 13235.

Uredništvo: Breg, 12. II. nadstr.
Telefon št. 119.Uprava: Sodna ulica št. 5.
Telefon št. 423.

MIROLJUBNOST RUSIJE.

Veliko se sliši zadnje čase o vojni napetosti v Rusiji. Neposrednega povoda za take vesti pa v resnici ni. Vseprej bi človek mogel trditi nasprotno. Iz Poljske veje milejši veter; kljub vsem izjavam poljske vlade pred parlamentom je verjetno, da prevladuje miroljubno razpoloženje. To razpoloženje ima veliko skupnega z željo po miru, ki jo Rusija oficijelno povdarja, in sicer na način, ki ni soroden običajni taktiki, s katero se nasprotnik s pretnjo obvladuje. Saj je Trockij te dni zunanjim zastopnikom izrecno povdarjal, da hoče Rusija mir in da bo storila vse, da ga ohrani. Dalje je celo naglašal, da se bo Rusija tudi v resnih slučajih omejila na defenzivo. Treba pa je tudi omeniti, da Trockij dvomi, da bi se mogel ohraniti popoln mir.

Za vse slučaje je ruska armada pripravljena. Smemo pa verjeti izjavam Trockega o miroljubnih željah že zato, ker se je Rusija intenzivno posvetila gospodarskim vprašanjem. Če smemo verjeti poročilom, je zadnje čase opaziti v upravnem delu vlade gotov stalen ritem in v tem ritmu je obsežno najmočnejše upanje, da se bo gospodarsko gorje Rusije izboljšalo. Če bi pa vendar prišlo do rusko-poljskega dvoboja, Rusija z ozirom na svojo preteklo mirovno dobo ne bo bogve kaj na slabšem. Vojna bi bila za sovjetsko državo v tem trenutku samo neprijeten presledek — komaj več. Idejo absolutne defenzive vzdržuje gnev komunizma pred posredno ali neposredno udeležbo z „imperialističnimi“ vojskami.

Iz izjav Trockega se lahko posname, da ne izključuje možnosti težkih odločitev za Rusijo. Vsaka vest o francoskem nastopu v Poruhrju zvišuje nemir in pesimizem v Rusiji, ki se zaveda, kaj zanjo ni izključeno. Najmočnejša činjenica za nemir in pesimizem je misel, da je zasedba Poruhrja političen avtonomizem, ki se je nenadoma sprožil. Poleg tega pa še s skrbjo čitajo, da je Romunska istočasno zaprosila v Parizu za posojilo 100 milijonov frankov.

Rusija pa ima tudi obilico aktivnih političnih interesov, ki se obračajo na Vzhod. Zahodne in srednjeazijske države, ki ločijo Rusijo in Anglijo, postajajo od dne do dne živahnije. Rusija je dobila v Teheranu svojega šaha. Kaj so v zameno dosegli Angleži kje drugje, še do trenutka ni znano. Na daljnem Vzhodu je silka bolj razveseljiva. Njen poslanik Joffe odputuje iz zdravstvenih ozirorov na — Japonsko. Pač le deloma iz zdravstvenih ozirorov. Bivanje boljševiškega pooblaščenca na Japonskem je bilo še pred kratkim nemogoče. Upanje je, da bo nastalo vsled tega obiska boljše razmerje z Japonsko in ni izključeno, da bo dobila Rusija severni Sahalin v doglednem času nazaj. Na Japonskem sreča kaj lahko gospod Joffe gospoda Joffra, ki se mudi tam na obisku. Vsa politika se giblje po zakonih privlačnosti in odbijanja. Rusija čuti oboje istočasno.

Naročajte

»LJUDSKI DNEVNIK«!

Otvoritev angleškega parlamenta.

PRESTOLNI GOVOR.

London, 13. febr. (Izv.) Kralj je otvoril danes parlament z običajnim ceremonijem. Prestolni govor obžaluje, da se na pariški konferenci ni dosegel popoln sporazum in izjavlja, da je angleška vlada, želeč pospešiti popolno ureditev reparacijskega problema, dala zaveznikom glede aliiranih dolgov obširne koncesije, da pa kljub temu ni bilo mogoče doseči občen sporazum. Zato sta francoska in belgijska vlada postopali po svojih načrtih, Italija pa podpira to akcijo. Britanska vlada ni v stanu sodelovati pri poruhrski operaciji ali se je udeleževati, toda ona ravna na tak način, da ne množi aliirancem težav. Prestolni govor omenja nato okolnost, da so se Turki branili podpisati lausansko pogodbo, in izraža nado, da bodo Turki podpisali, kadar bo dosegla popolna poročila o konferenčnih razpravah v Angori. Uravnava angleškega dolga v Ameriki se omenja z zadovoljstvom. Prestolni govor izraža končno težko skrb radi resnega stanja delavskega problema.

DEBATA O PRESTOLNEM GOVORU.

London, 13. febr. (Izv.) Danes ob 3. popoldne se je pričela v poslanski zbornici, ki je gosto zasedena, debata o prestolnem govoru. Član unitaristične stranke Roberts je predlagal zahvalno addresso ter je izjavil med drugim glede ruhrske akcije, da so simpatije Anglije na strani zaveznikov. Anglija želi Franciji uspeh pri akciji, ki ga seveda po njenem mnenju ne more imeti. Nadaljni govornik unitaristov Collingwood Hughes je izvajal, da so vsi upali, da se bo dosegla ureditev težkoč v Evropi s sodelovanjem Francije in Anglije. Govornik delavske stranke Ramsay Macdonald je izjavil, da francoska zasedba ruhrskega ozemlja ne more imeti uspeha. Obžaloval je duha, ki je vladal med zavezniki.

Konflikt s Turčijo.

POLOŽAJ V SMIRNI. INTERVENCIJE SOSEDOV TURČIJE.

Paris, 13. febr. (Izv.) Z ozirom na novi položaj, ki je nastal pred Smirno vsled turškega ultimata zaveznikom, priporoča »Echo de Paris«, naj Francija, ki je trenutno preveč zaposlena z Nemčijo, vpliva na Grško, Rumunijo in Jugoslavijo, da zavzamejo stališče proti Turčiji. Pred Smirno se nahaja 22 vojnih ladij in sicer ednajst angleških, štiri francoske, tri italijanske in štiri ameriške. Pričakuje se še dvanajsta angleška vojna ladja.

POGAJANJA Z JUŽNO ŽELEZNICO.

Belgrad, 14. febr. (Izv.) Včeraj se je na seji ministrskega sveta od 6. do 9. zvečer razpravljalo o vprašanju južne železnice. Prometni minister je podal daljše poročilo o tej zadevi, nakar je finančni minister podal svoje mnenje s finančnega stališča. Vlada se ne strinja s predlogi južne železnice, ker štiti je delničarje, ki so večinoma Italijani. Vlada je mnenja, da je zakupnina, ki bi

ko so določali reparacijsko politiko v Versaillesu. Govornik je izrazil upanje, da bo Anglija zasledovala dobrohotnost z ozirom na dogodke v ruhrskem ozemlju. Na to je govoril ministrski predsednik Bonar Law, ki je najprej naglašal, da se je brezposelnost zmanjšala za 25 odstotkov in da so se zboljšale trgovinske razmere. Govoril je nato o razmerah v bližnjem vzhodu ter je dejal, da nihče v Angliji ne želi vojne. Trdno je prepričan, da ne obstoji nobena vojna nevarnost. Obenem pa se mora povdariti, da ne sme Turčija preveč upati, da se bo Anglija morda naveličala vojne. Glede reparacijskega vprašanja je izjavil Bonar Law, da je Anglija predlagala, naj Nemčija plača 250 milijonov funtov šterlingov. Anglija bi bila pripravljena razpravljati na tej podlagi. Bonar Law sodi, da so v Franciji odločila čustva nezadostne varnosti, kar je tudi vzrok, da so bili turški reparacijski predlogi odklonjeni na pariški konferenci. Glede zasedbe ruhrskega ozemlja je izjavil, da je bilo francosko javno mnenje zadovoljno s položajem, dokler se ni izvedel poizkus okupacije ruhrskega ozemlja. Poizkus je bil sedaj storjen. Misli je, da bi se preosnova Evrope mogla izvesti skupno s Francijo. Takoj v početku pa je bilo gotovo, da podvzema Francija na tej poti nekaj usodnega nele za Evropo, temveč tudi zase. Po mnenju angleške vlade je to postopanje nevarno in usodno za gospodarsko življenje Evrope. To se je tudi pokazalo. Cesar se je bal, je nastalo, in to še ni vse. Poruhrje je glavna žila gospodarskega življenja Evrope in Francija je sama sebi več kot pa komu drugemu.

London, 13. febr. (Izv.) Kakor poročajo listi, je izjavil Lloyd George v nekem govoru, da poizkusi, ki jih je napravil s svojimi tvariši za združenje obeh liberalnih strank, niso našli odmeva pri pristaših Asquitha.

ODSTRANITEV MIN — CASUS BELLI.

Carigrad, 13. febr. (Izv.) Angleški viri javljajo, da je turško poveljstvo angleškega admirala Nicholsona obvestilo, da bo smatralo vsak poizkus, odstraniti mine, položene ob vходу luke v Smirni, za casus belli.

VPOKLICI.

London, 13. febr. (Izv.) »Times« poroča iz Carigrada, da je bil vpo-klican letnik 1920.

po predlogu družbe južne železnice znašala 22.50% brutto-dohodkov, prevelika. Našim delegatom so izdana navodila ter odputujejo danes v Rim. Za delegata sta določena pomočnik prometnega ministra Avramovič in pomočnik trgovinskega ministrstva Radosavljevič. Delegaciji bo vodil višji uradnik zunanega ministrstva, ki se določi danes. Komisiji bosta dodeljena tudi dva eksperta.

KRALJEVINA SHS.

(Dalje.)

Naš politični sistem se mora hitro in temeljito spremeniti, drugače ne pridemo naprej. V ta namen se morajo reformirati stranke v zapadno-demokracičnem zmislu, pod uplivom naroda in pod svstvom posvetljenih mož, ki so opaziti v raznih strankah, ki pa doslej žal še niso uspeli, da bi zasadili sekuro na korenine zla.

Avtoriteta države napram državljanom mora biti moraličnega značaja in mora izvirati iz njenega nespornega ugleda. Največji del tega ugleda pa leži v dobri upravi. Dobrota uprave pa leži v sistemu in v ljudeh, ki ga izvajajo. Eno je tako važno kot drugo.

Dober upravni sistem se prilega naravnim razmeram zemlje, kateri služi. Slab upravni sistem hoče dane razmere prilagoditi sebi in sili naravo v Prokrustovo postelj.

Dober upravni sistem z dobrim uradništvom pomenja del rešitve notranje-političnega problema, ker dviga moralični ugled države in nudi zanesljivo podlago in pripravno orodje za srečno reševanje vseh drugih vprašanj, ki tvorijo ta življenjski problem naše države in našega naroda.

Zgrešeni upravni sistem vodi do etatičnega tiranstva ali pa do anarhije, eno enako slabo kot drugo. Posledica je, da državljan gleda na državo kot drugo bitje, ali pa nima nobenega zanimanja zanjo. »Esprit civique« se ne more razviti, ali pa se celo ubije, če ga je kaj. Kar je pa najhujše, to je, da tam, koder državna uprava degenerira, četudi magari le navidezno, v etatičnem tiranstvu, državljan vidi v državi svojega protivnika ali celo sovražnika, — kakor je to n. pr. bilo v stari Avstriji.

Dobro državno upravo občuti državljan le, kadar jo rabi, da mu pomaga do pravice ali sploh nudi legalno pomoč državne oblasti, tedaj občuti državo le v simpatičnem zmislu, da mora zato tudi iz svojih sredstev plačevati za državne potrebe, se mu zdi samoobsebi umevno, če ni popolnoma gluha.

Slaba državna uprava pa križata pota državljana pri vsakem koraku in vzbuja vsak hip njegovo nejevoljo, ker mu je vedno le na poti. Državna uprava, ki se odlikuje po vsakdanjih nešteti naredbah, odredbah in uredbah, ki vsako uro ukazuje, reglementira življenje in korake državljana, — je zanič, ker omejuje po nepotrebnem osebno svobodo in se tedaj občuti kot neprestana in neslana šikana. To je za državo prav slabo, če se delovanje njene uprave občuti le kot nadlega in pokora, kot nepotrebno sitnarenje ali celo kot samovoljno tiranstvo, kot stalna rankina. Državljan občuti državo v tem slučaju le kot svojega sovražnika in ni čuda, če godrnja in kolne, kadar nese svoje »groše« v davkarijo.

Žal, da nimam tu prostora, da bi vprašanje državne uprave še dalje razgloobil in razpredel. Samo zase zasluži celo literaturo. Konstatiram le še eno: da je najboljša državna uprava tudi najcenejša, najslabša pa najdražja. Naš notranji problem pa tiči še vse globlje.

Imamo v skupno državo ujedinjen narod. To stoji. Stoji pa tudi, da je vsak del ujedinjenega naroda prinesel v jedinstvo svojo doto: svoja posebna svojstva, svojo posebno zgodovino, svoje posebne razmere, svoje posebno gospodarstvo, svojo posebno ideologijo, svojo posebno kulturo in svoj posebni teritorij, — kot sadove svoje vekovite zgodovine in vekovitega ljudskega dela. To so činjenice, s katerimi je ljudstvo zrašeno kot s svojo kožo in ki se ne dajo odpraviti ne potom zakonodajstva in ne potom policijskega pritiska. Nobena državna sila ne more iztrgati duše ljudskega telesa, saj ni vspela s tem poslom niti Velika Britanija v več stoletjih napram malemu irskemu narodu. Pritisk rodi v takih razmerah baš nasprotni učinek od nameravanega: čimveč nasprotnega pritiska, tem trdovratnejše brani ljudstvo — svojo kožo. Država je le potem res močna, če je njena moč identična z naravnimi življenskimi silami naroda — vsa posebna svojstva narodnih delov pa, ki sem jih zgoraj omenil, tvorijo bistven del teh narodnih sil, ker izvršujejo na ljudskem telesu isto funkcijo kot koža na človeškem telesu — a vsak anatom mi bo potrdil, da je koža najvažnejši organ človeškega življenja. Poglavitna naloga državniške umetnosti je, zbrati vse ljudske življenske sile v harmonično organično celoto državnega naroda in jih strniti v zmogovito živo silo narodne države; največja temeljna državniška pogreška pa, delati silo naravnemu ljudskemu življenju.

Tedaj združevati je treba brez sile in pritiska.

Združili so se razni teritoriji s svojim prebivalstvom v državno narodno edinstvo. Dobro! Zdej pa treba še združiti različno ljudstvo v organično narodno celoto, zasidrano v srečo naroda. Če pa potem bo naša državna zgradnja dovršena: trden in ponosen dom jugoslovanstva!

To organično združevanje pa je veliko težavnejši posel, kot izdelovanje postav — pa tudi nerazmerno hvaležnejši.

Postava, če je dobra, je le formalni zaključek naravnega procesa, ki se je izvršil pred njo. Postava pa, ki se dela pri zeleni mizi v protislovju z naravnimi procesi, ki tvorijo življenje naroda, ne more nikdar biti dobra.

Mimo vse zakonodaje se je treba v naši državi čimprej lotiti procesa zblíževanja. Ta proces je bil na najboljši poti pred svetovnim preobratom in je po preobratu privedel do državnega zedinjenja. Ko pa je bilo to izvršeno, se je, res čudno! začel nenaravni proces notranjega razdruževanja, pravim nenaravni proces, ker je v protislovju z življenskimi potrebami naroda in vseh njegovih delov. To se je moglo zgoditi le vsled izvanrednega položaja, odnosno vsled izvanrednih političnih pogrešk, ki so zavirale naravni tok narodnega razvoja. Treba torej dati zopet razmaha naravnemu razvoju, treba odstraniti ovire naravnega toka, treba prirediti zveze med nastalimi različnimi divjimi strugami in speljati vse te vode skozi koristne prekope in predore nazaj v široko in globoko strugo jedinstvenega državnega naroda.

SILEN POŽAR NA TRŽAŠKEM SEMNJU.

Trst, 13. febr. (Izv.) Na tukajšnjem semnju je v ponedeljek zvečer izbruhnil požar, ki je radi viharja uničil tri četrtine paviljonov. Škoda se cení na en do dveh milijonov lir.

IRSKA. UMOR MINISTROVEGA OČETA.

Paris, 13. febr. (Izv.) »Matin« javlja iz Londona: Iz Sdraballyja poročajo, da so oboroženi možje umorili očeta zunanega ministra irske republike in svaka generalnega guvernerja dr. O'Higginsa.

Iz poruhrskega ozemlja.

PROTEST FRANCOSKIH MIROVNIH DRUŽB.

Pariz, 13. febr. (Izv.) Francoske mirovne družbe izjavljajo v nekem protestu proti zasedbi Poruhrja, da bodo pozvali javno mnenje, naj zahteva mednarodno rešitev reparacijskega vprašanja, ki je edina sposobna, da napravi konec sedanjemu stanju, ki ima že lice mednarodne krize.

MEDNARODNI SPLOŠNI ŠTRAJK NEMOGOČ.

Frankfurt, 13. febr. (Izv.) Prvi tajnik mednarodne amsterdamske strokovne zveze je govoril sinoči funkcionarjem frankfurtskega strokovnega društva in obžaloval, da amsterdamska internacionala ob zasedbi Poruhrja ni zadostila pričakovanju nemškega delavstva. Spričo nemoči delavstva v aliiiranih deželah je skoraj nemogoče, pripraviti delavstvo do mednarodnega generalnega štrajka.

USTAVLJENI PROMET. ARETACIJE.

Berlin, 13. febr. (Izv.) V okraju Ludwigshafen je od včeraj popoldne ustavljen vsak promet na železnicah in cestah proti nezasedenemu ozemlju. V Gelsenkirchnu so Francozi aretirali nadžupana in župana, policijskega predsednika in policijskega majorja, kakor tudi vodjo podružnice državne banke. Aretacije so se izvršile ob veliki asistenci vojaštva in tankov. Vojaštvo je zasedlo tudi mestno hišo in pošto. Popoldne so nastopile v mestu francoske čete.

FRANCOSKE ODREDBE.

Berlin, 13. febr. (Izv.) Telefonski promet z Duisburgom, Krähfeldom, Offenburgom in Appenweilherjem je pretrgan. Brzojavni urad v Wiesbadnu je prenehal poslovati radi zasedbe. Pri poštnem uradu v Mainzu so Francozi zopet uvedli nadzorstvo potnih listov. V Saarburgu, okraj Trier, so francoski orožniki pobrali v poštnem uradu vse časopise in tiskovine ter zahtevali od poštarja imenik naročnikov, kar pa je odklonil. Na kolodvoru so danes popoldne uradniki in delavci ustavili delo, ker so Francozi zahtevali, naj se vzpostavi zveza z južnimi militariziranimi progami.

BELGIJCI REZEJO TELEFONSKE NAPELJAVE.

Aachen, 13. febr. (Izv.) Belgijci porezujejo vse telefonske napelja-

Bolgarske reparacije.

Sofija, 13. febr. (Izv.) Medzavezniška kontrolna komisija je izročila bolgarski vladi noto poslaniške konference glede vprašanja reparacij. Nota zahteva, naj Bolgarska izpolni zahteve medzavezniške komisije, po katerih se imajo carinski dohodki uvrstiti v listo onih davjatev, s katerimi se jamči izplačilo reparacij. Medzavezniška komisija namerava uporabiti samo del carinskih dohodkov, medtem ko bi se ostanek zopet dal na razpolago bolgarski državi blagajni. Ako izpolni bolgarska vlada to zahtevo, se bo medzavezniška komisija poslužila čl. 122 neulliske mirovne pogodbe, ki vsebuje gotove olajšave.

RADIKALNI KANDIDATI NA HRVATSKEM.

Zagreb, 14. febr. (Izv.) Radikalna stranka je postavila za nosilca kandidatne liste v mestu Zagrebu pomočnika železniškega ravnateljstva Ivana Franića — Požežanina, za kandidata v vzhodnem zagrebskem okraju dr. Milana Kusuljo, za namestnika mesarskega mojstra Basarića, za kandidata v zahodnem zagrebskem okraju poštnega kontrolorja Nikolo Mihordina, za namestnika odvetnika dr. Nika Cvijanovića. V zagrebskem okraju je nosilec liste dr. Dušan Peleš. Okrajni kandidati še niso določeni. Nosilec v modruško-reškem okraju (Ogulin) je dr. Milovan Krba, pro-

ve, tako da je Aachen že popolnoma odrezan. Ob štirih popoldne je bila zveza s Holandskim in Düsseldorfom že pretrgana.

FRANCOZI STRAŽIJO CESTE. KONTROLA OBMEJNEGA PROMETA.

Frankfurt, 13. febr. (Izv.) Uradno se objavlja, da stražijo od danes naprej Francozi vse ceste, ki držijo iz zasedenega ozemlja v Frankfurt. Na različnih mestih so že postavljene cestne prečnice. Vozila kontrolirajo in jih pač puščajo v zasedeno ozemlje, ne pa ven.

SPOPAD MED FRANCOSKIMI OROŽNIKI IN NEMŠKIMI POLICISTI.

Gelsenkirchen, 13. febr. (Izv.) Dva francoska orožnika sta včeraj razorožila policijskega stražmojstra, ki je ustavil francoski avtomobil brez luči, ter ga skušala odvesti s seboj. Nemški policisti so prihiteli na pomoč, na kar sta francoska orožnika streljala in je bil policijski stražmojster ranjen na glavi. Nemški policisti so istotako odgovorili s strelji, na kar sta francoska orožnika, ki sta bila oba ranjena, pobegnila.

NOVA NASILJA FRANCOZOV.

Berlin, 13. febr. (Izv.) Iz Recklinghausena so prišli v Gelsenkirchen (gotovo radi včerajšnjega dogodka med francoskimi vojaki in varnostno policijo) močni oddelki francoske kavalerije in artilerije ter tanki. Glavna masa se je podala k policijskemu predsedstvu. Razorožili so s silo glavno stražo, policijske uradnike so odpeljali in med potjo do krvi pretepli. V Recklinghausenu so zasedli Francozi dva rudnika, na kar je delavstvo takoj odšlo. Pred poslopje policije so se pripeljali trije francoski avtomobili z okoli 50 vojaki in zahtevali izročitev orožja. Zadovoljni pa so bili nazadnje s karabinkami in so pustili policiji revolverje. V Bochumu in Dortmundu so zahtevale francoske vojaške oblasti 150 osebnih avtomobilov in celo šoferje zraven. Ker so se mestna oblastva branila, so zaplenili Francozi vse avtomobile, ki so jih mogli dobiti, ne da bi bili dali kako potrdilo.

NOVE ZASEDBE.

Essen, 13. febr. (Izv.) Wesel in Emmerich sta bila davi zasedena.

fesor v Zagrebu. V bakarskem okraju kandidira dr. Velizar Janković, njegov namestnik je dr. Gjivo Supilo. V požeškem okraju kandidira dr. Čeda Kostić, v belovarsko-križevaškem pa fin. minister dr. Milan Stojadinović. V četrtak 15. t. m. ima radikalna stranka shod v Belovaru, na katerem bo postavila okrajnega kandidata. Radikalni kandidatni listi sta že vloženi za Ogulin in Zagreb. Radikalci prično v Zagrebu izdajati dvakrat na teden »Radikalni glasnik«.

NEMCI PRI PAŠIČU.

Belgrad, 14. febr. (Izv.) Včeraj popoldne so bili pri ministrskem predsedniku Pašiču zastopniki nemške stranke, ki sta jih vodila dr. Kreming in dr. Kratt. Deputacija se je zahvalila Pašiču za skrb napram nemški stranki in zlasti za to, da so se Nemci naknadno vpisali v volivne imenike.

PREISKAVA RADI TRŽAŠKE TVRDKHE HACKER ET COMP.

Zagreb, 14. febr. (Izvirno). V Zagreb sta došla inšpektorja finančnega ministrstva Starčević in Arangiolovič, ki vodita že nekaj dni preiskavo v zadevah tržaške tvrdke Hacker et Comp. Obiskala sta več tvrdk, o katerih se sodi, da so v zvezi s to afero.

ŽELEZNIŠKA NESREČA.

London, 13. febr. (Izv.) Škotski ekspressni vlak je pri Beefordu zadel skupaj s tovornim vlakom. Tri osebe so ubite, 1 ranjena.

ZAKON O ZAŠČITI REPUBLIKE NA ČESKOSLOVAŠKEM.

Praga, 13. febr. (Izv.) Listi objavljajo besedilo vladnega načrta zakona o zaščiti republike, kakor je bil danes predložen poslanski zbornici. Najvažnejša kazenska določila so: Kdor hoče z nasiljem ali nasilno grožnjo izpremeniti ustavo, se kaznuje z ječo od 5 do 20 let, v posebnih slučajih z dosmrtno ječo. Nasilje ali nasilna grožnja proti življenju ustavnih činiteljev se kaznuje z dosmrtno ječo; nasilno preprečenje uradnega poslovanja ustavnih činiteljev ali uzurpacija njihovih pravic z 1—10 let težke ječe. Za nedovoljeno oboroževanje v svrhu atentata je določena kazen do 5 let. Javno hujskanje proti posameznim skupinam prebivalstva se kaznuje s strogim zaporom do 1 leta; ustanavljanje državi sovražnih organizacij s strogim zaporom do 2 let; vrnitev članov bivše vladarske hiše ali podpiranje vrnitve — z zaporom do 1 leta. Nedovoljeno poročanje potom tiska o vojaškem gibanju se kaznuje z zaporom do 6 mesecev. Glede tiska ima načrt določilo, da more sodišče, ako je utemeljena bojazen, da se vsled vsebine kakoga periodičnega lista lahko nadalje izvrše gori navedena kazenska dejanja, dotični list ustaviti, in sicer dnevniko do 1 meseca, druge liste pa kvečjemu za šest mesecev.

HORTHY — KRALJ?

Budapest, 13. febr. (Izv.) Ogrski brzojavni dopisni urad je od pristojne strani pooblaščen, da ugotovi, da je belgrajsko poročilo »Matina«, po katerem se na Ogrskem vrše priprave za proklamacijo državnega upravitelja Horthyja za ogrskega kralja, od konca do kraja ne utemeljeno izmišljeno.

POTOVANJE ŠPANSKEGA KRALJA V BRUSELJ.

Madrid, 13. febr. (Izv.) Potovanje španske dvojice v Bruselj je odloženo z ozirom na mednarodni položaj do meseca maja.

Inozemske vesti.

* Horthy bi si rad posadil na glavo kraljevsko krono. Belgrajska »Tribuna« poroča iz Budimpeste: V krogih, ki stoje blizu Horthyju se govori, da se namerava državni upravnik proglasiti za mažarskega kralja. Kakor se domneva bi ta namera pri Mali in Veliki antanti ne naleteja na odpor. Na Mazarskem delajo različni Horthyjevi pristaši z mrzlično naglico na to. Splošno mnenje je, da bi razen legitimistov, ki so ostali zvesti Habsburgovcem, nobena stranka ne nasprotovala Horthyjevi nameri. Vsi oni častniki, ki so se udeležili Karlovega pučja so odstranjeni.

* Ljudsko štetje v Češkoslovaški. Državni statistični urad objavlja definitivni izid prvega ljudskega štetja v republiki. Dne 15. februarja 1921 je bilo v Češkoslovaški 13,611,349 prebivalcev, od teh 13,372,406 češkoslovaških državljanov in 238,943 tužcev. Od državljanov se jih je priznalo 8,760,957 za Čehoslovake, 3,123,448 za Nemce, 747,096 za Madzare, 461,466 za Russe, 180,535 za Jude, 75,852 za Poljake in 23,052 k drugim narodnostim.

* Bolgari in Turki. »Vossische Zeitung« poroča iz Sofije: Sofijski škof Stefan je izjavil, ko se je vrnil iz Lausanne in Londona, kjer se je s turškimi oblastmi pogajal o eksarhatu v Carigradu, da ni nobene zapreke za sporazum med Turki in Bolgari. Ko se bo razjasnilo macedonsko vprašanje, bo urejen tudi povratek bolgarskih beguncev v Tracijo. Carigrad kot sedež eksarhata je posvečen po zgodovini. Eksarhata ni mogoče od tam odstraniti in Carigrad ne more postati sedež navadnega škofa. Kar se tiče povratka Bolgarov v vshodno Tracijo, je vprašanje človečnosti in pravičnosti, da dobe le-ti zopet svoj dom. Mustafa Kemal paša je lahko samo zadovoljen z željo Bolgarov,

da bi se vrnili pod njegovo oblast. Pol milijona Turkov uživa v Bolgariji vse državljanske pravice in vse prostosti v kulturnih zadevah. Bolgari imajo torej pravico, zahtevati isto od Turčije.

* **V Italiji ostane 8 urni delavnik.** Iz Rima poročajo: Minister dela je izjavil v zbornici, da ostane 8 urni delavnik nedotakljiva pravica delavstva in bo v kratkem proglašena s kraljevim dekretom kot zakon.

* **Petrolejska koncesija na Sahalinu.** Petrolejska koncesija na Sahalinu, ki jo je oddala sovjetska Rusija ameriški družbi „Sinclair“ zelo razburja Japonce. Po izjavah japonskih listov zahteva del javnega mnenja prijateljskih zvez z Rusijo, da paralizirajo delo Amerikancev. Drugi del javnosti, in sicer v glavnem vojaški krogi pa zavzemajo grozljivo stališče, ne samo proti Rusiji, ampak tudi napram Ameriki. Moskovski „Trud“ priporoča napram tem grožnjam mir, ker morajo Japonci računati z odporom ameriškega kapitala in se jih torej ni posebno bati.

* **Štroški lausanske konference** znašajo dnevno šest do sedem milijonov švicarskih frankov, v naši valuti 100 do 125 milijonov dinarjev. Poročevalci različnih svetovnih listov so plačali dnevno okroglo milijon frankov samo na telefonskih pristojbinah.

* **Vodja mažarskih fašistov v Angori.** Iz Budimpešte poročajo, da potuje vodja mažarskih fašistov bivši minister Štefan Friedrich v Angoro. V Rimu se ne bo ustavil. Na potu ga bo spremljal znani maršal in reorganizator turške vojske Lima Sanders paša.

* **Angleška delavska stranka proti zasedbi Poruhra.** Angleška nezavisna „Labour-Party“ objavlja manifest, ki vsebuje 6 točk. V tem manifestu se poziva Anglija, da nastopi proti zasedbi Poruhra in morebitne spremembe meje med Francijo in Nemčijo ne prizna. Nadalje zahteva, da Anglija odpokliče svoje čete iz Porenja. V drugi točki pozivljajo Anglijo, da resignira na reparacije ter skliče gospodarsko konferenco, ki naj odloči, katere zahteve Francije do Nemčije so upravičene. Tretja točka pravi, naj Anglija zopet sklene diplomatske zveze z Rusijo. Skliče naj se tudi svetovna konferenca, ki naj revidira versaillesko pogodbo. Reformira naj se Zveza narodov, ki je danes samo instrument zmagovitih držav. V šesti točki zahtevajo splošno svetovno demobilizacijo.

* **Protest proti žalnim službam božjim za morilcem Newiadomskim.** Dne 11. t. m. je bil v Krakovu shod socijalnih demokratov, ki so protestirali proti številnim službam božjim za morilcem predsednika, Newiadomskim. Zborovalci so šli pred palačo knezoškofa Sapiehe in so razbili več oken. Potem so začeli s kamni bombardirati frančiškansko cerkev, kjer se je ravno brala zadušnica za Newiadomskega. Poškodovan je bil en mozaik. Policija je demonstrante razkropila.

* **Popolen mir v Albaniji.** Albanški pressbiro javlja: Vse vesti različnih listov o nekakem revolucionarnem pokretu so neosnovane. Na celem albanskem teritoriju vlada največji mir in red. Narod ima popolno zaupanje v svojo nacionalno vlado. Albanska vlada pa tudi s svoje strani zdržava popolno neodvisnost in strogo nevtralnost. Posebno pažnjo polaga na razvitek ekonomskega življenja in odločno odklanja vsako domnevo, da bi iskala zvezo z kakšnimi zunanji revolucionarji.

* **Svoboda v armadi.** Moštvo dunajske garnizije je imelo pretekli teden zborovanje, na katerem je protestiralo proti kakršnikoli omejitvi osebne svobode in odločno nastopilo proti uvedbi „retraita“, ki bi jih spominjal na stare čase nesvobodoljubne c. i. kr. discipline.

* **Konec nemškega tiska.** V Bukarešti je prenehal izhajati 39. leto izhajajoči list „Bukarester Lloyd“, edini nemški list v Romuniji.

Politične vesti.

+ **Kaj pa naj to pomeni?** »Slovenec« po »izkušnem« peresu dvornega svetnika Šukljeja, naenkrat piše za **razdeljeno Slovenijo!** Spočetka previdno, a popolnoma jasno piše Šuklje, ki je očitvidno postal stalen »Slovenčev« sotrudnik, proti **ujedinjeni Sloveniji.** Kje pa ostane vse, kar je »Slovenec« in kar so vsi njegovi ljudje do sedaj oznanjevali? Ali je to znabiti v zvezi z Radičevimi trditvami o prav čudnih »paklerijah« dr. Korošca v Belgradu? Vsekako je zanimivo, da »Slovenec« tistih Radičevih trditvev do danes še ni niti zanikal in sploh nanje niti reagiral ni. Ali je mogoče program SLS že pred volitvami zakulisno izigran? Zagonetna stvar.

+ **„Slovenec“ laže nepoboljšljivo naprej.** Kljub temu, da sem v ponedeljkovem „Ljudskem dnevniku“ s pričami dokazal, kako je nedeljski „Slovenec“ o meni lagal, je pisal včerajšnji „Slovenec“. „Tudi gospod Beltram psuje v zadnji številki „Ljudskega dnevnika“ na način, kakor se je pač naučil od dr. Šuster-

šiča, kajpada iz jeze, da jo je kot agent dr. Š. v Mariboru skupil, kakor zasluži. Čisto pa pozabi omeniti, da je v Mariboru sam povedal, da gre v Ptuj, od koder so nam sporočili, da tam ni nič opravil.“ — Torej tako. S pričami sem dokazal, da je poročilo o meni zlagano, kljub temu pa „Slovenec“ laže in obrekuje. **Lažnikom, ki ponovno pišejo, da so jim sporočili iz Ptuja,** da tam nisem nič opravil dam 10.000 K nagrade, če povedo le enega samega človeka, ki me je sploh kdaj videl v Ptuj, ki je bil na tistem zaupnem zborovanju v Ptuj, o katerem pišete v nedeljskem „Slovenec“. Iz vsega se jasno vidi, da različna poročila sestavljajo doma v Mariboru ali pa v Ljubljani in jih potem objavijo kot poročila. Glavno je, da se nasprotnika bije. Kako so somišljeniki SLS nahujskani, se vidi tudi iz dejstva, da večina „Slovenčevih“ bralcev noče nič slišati in so strahovito jezni, ako se hoče dokazati kaka „Slovenčeva“ laž. — F. Beltram.

Domače vesti.

— † **P. Mariofil Holecček,** frančiškanski provincijal v Ljubljani je umrl pretečeni ponedeljek ob 6. zvečer v državni bolnici. Rajni je bil rojen 8. marca 1872. Po končanih študijah je šel k železnici, kjer je kot uradnik služboval do vstopa v frančiškanski red l. 1903. Kot mlad asistent se je l. 1897. poročil ter živel šest let v srečnem zakonskem življenju. Ko mu je žena umrla, je sledil svoji tajni želji, ki jo je gojil že kot gimnazijec in stopil v samostan. Po dovršenih bogoslovnih študijah je bil dne 25. julija 1906 posvečen v mašnika. Svojo dohovsko službo je izvrševal v Mariboru in Ljubljani kot kaplan, bil l. 1906. imenovan za predstojnika samostana na Brezjah, leta 1919. izvoljen za definitorja provincije in magistra klerikov novincev v Nazaretu, odkoder je lansko leto prišel v Ljubljano kot vrhovni predstojnik slovenske frančiškanske provincije. Že kot uradnik je bil globoko veren katoličan, stopil z ženo v Tretji red in kot tretjerednik vsaki prosti dan pristopil k sv. obhajilu, in sicer že ob 5. jutraj. Vkljub svoji bolehnosti je bil vedno vesel in dobre volje. S svojim nad vse prikupljivim značajem si je osvojil srca vseh, ki so z njim občevali. Zato mu je pri vseh, ki so ga poznali, zagotovljen trajen spomin. R. i. p.

— **Zdravje kraljice Marije** se je znatno izboljšalo, tako da lahko že zapušča sobo.

— **Prince Pavle v Parizu.** V ponedeljek zvečer je odpotoval v Pariz prince Pavle, kjer se bo mudil dalje časa.

— **Iz politične službe.** Dvorni svetnik Janko Kremenšek je poverjen z vodstvom poslov oddelka za notranja dela pri pokrajinski upravi za Slovenijo z naslovom: načelnik oddelka za notranja dela.

— **Iz sodne službe.** Avskultanti Mirko Detiček, Josip Kolšek in dr. Ivan Petsche so imenovani za sodnike za okrožje višjega deželnega sodišča v Ljubljani.

— **Iz zdravniške službe.** Začasne okrožne honorarne zdravnike so imenovani dr. Georgij Markovič za zdravstveno okrožje pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah, dr. Aleksij Novaselski pri Sv. Marjeti v ptujskem okrožju in dr. Peter Nikolajevič Sokolov v št. Juriju ob Ščavnici. Za začasnega okrajnega zdravnika pri okr. glavarstvu v Konjicah je imenovan dr. Ivo Radolf.

— **Za novega upravnika Belja** je finančno ministrstvo razpisalo natečaj. Rok prijave je do 1. marca. Ponudbe se vpošljejo na generalno direkcijo.

— **Vpokožitev.** Vpokoženi so: Profesor na ljubljanskem učiteljskem Albert Šubic, višji pis. oficijal na okrož. sodišču v Mariboru Josip Radolič, sodni sluga Josip Marinko in Ivan Vrtačnik v Ljubljani. Nadalje

— **Nova špionažna afera.** Obmejna policija v Pelmonostru je prišla na sled novi špijski bandi, katere člani so ponajveč Osječani. Preiskava se vrši z vso natančnostjo in bode v kratkem več oseb aretiranih.

— **Eksploatacija bosanskih rudnikov.** Železni rudnik v Ljubini se ni mogel razviti vsled premajhnega domačega kapitala. Zanj se je začel zanimati tuji kapital s pomočjo katerega se bodo zidale velike železne tvornice za obdelavo železa v trgovske in vojaške svrhe.

— **Belgrajski trafikantje za invalide.** Belgrajski listi poročajo, da je 51 tamošnjih trafikantov, ki niso invalidi, odstopilo 1 odstotek čistega dobička v korist invalidom in družinam padlih vojakov v Belgradu.

— **Zavetišča za mladino.** Oddelek za zaščito mladine pri ministru za socialno politiko je izdalo podatke o siromašni deci, nastanjeni po zavetiščih, za lansko leto. Po teh podatkih je bilo v državnih zavetiščih 3914 otrok, v zasebnih 2611, v subvencioniranih 2157, torej skupno 8682. Državnih zavetišč je 52, zasebnih 104.

— **Atentator na bivšega bana** Skerleca Stjepan Dojčić je dne 11. t. m. v Chicagu v Ameriki umrl. Zastrupil se je s plinom. Star je bil šele 33 let.

— **Aretacija defraudanta.** Dne 8. februarja zvečer je bil aretiran v Dobovi trgovski uradnik Rudolf Vince, ki je lansko leto ogoljufal trgovsko družbo „Sava“ za 2 milijona kron. Skrival se je dolgo časa v Zagrebu, Novem mestu itd. Šele sedaj ga je prišla roka pravice.

— **Stavka cestne električne železnice.** V pojasnilo občinstvu objavljamo sledeče: Obratno vodstvo c. e. ž. nam je poslalo danes, dne 12. februarja ob 13 uri tale dopis: »Zvezi jugoslovanskih železničarjev v Ljubljani. Podpisano vodstvo dobila je na Vašo zadnjo spomenico od 5. t. m. od uprave na Dunaju dopis, s katerim izjavlja, da ji ni mogoče ugoditi zahtevi uslužbencev. Glede stavke pa družba pravi: Prosimo Vas, pustite naše uslužbenec stavkati toliko časa, dokler ne bodo sami uvideli, da s takimi sredstvi škodujejo zgolj sami sebi. — Obratno vodstvo c. e. ž. Ing. Toman m. p.« — Kakor smo že zadnjič na kratko poročali, smo vložili pri Obratnem vodstvu c. e. ž. že 18. januarja spomenico, s katero so uslužbeneci prosili, naj bi se jim dne 1. februarja izplačal enkratni nabavni prispevek v znesku K 2500.— za samce, K 3000.— za oženjene brez otrok in K 3500.— za oženjene z otroci. Ta nabavni prispevek bi stal upravo v celoti K 212.000.— Uprava pa do 1. februarja na to spomenico ni niti odgovorila. Z ozirom na občinstvo nismo takoj izvajali posledic, temveč smo dne 1. februarja izročili obratnemu vodstvu ponovno dopis, s katerim smo zahtevali odgovor do 5. februarja. — Pa tudi na ta dopis uprava ni dala nobenega odgovora. — Z ozirom na občinstvo smo tudi takrat še potrpeživi; obenem pa smo z dopisom z dne 5. februarja obvestili pokrajinsko upravo, inšpekcijo rada, delavsko zbornico, mestni magistrat in obratno vodstvo c. e. ž., da bodo stopili uslužbeneci dne 7. februarja opoldan v stavko, če dotlej ne bo povoljnega odgovora. — Dalje smo dne 8. junija 1922 sklenili z dunajske uprave dogovor o raznih uslužbencev tičečih se ugodnostih. Zastopnik dunajske uprave g. ravnatelj Poschenrieder je po končani razpravi dejal, naj se mu pošlje zapisnik o tem dogovoru na Dunaj v podpis. To smo tudi storili. Dunajska uprava pa je podpis odklonila, češ, da ni v skladu z dogovorom. Konstatiramo, da je to le prazen izgovor, s katerim hoče uprava izbegniti uveljavljanje sklenjenega dogovora. Na ponovne urgence po tem zapisniku je dunajska uprava odgovorila obrat. vodstvu ljubljanskemu takole: »Im Falle wegen Nichtunterzeichnung des zugesendten Protokoll es eine Betriebsinstellung erfolgen sollte, dann bitten wir, mit der Aussperrung der Bediensteten zu antworten.« — S 1. oktobrom je uprava sporazumno z uslužbeneci njihove prejemke nekoliko povišala. Za vseh 68 uslužbencev znaša ta povišek mesečno približno kron

30.000.—, ki pa je bil krit še v tedanjih rednih dohodkih iz voznih listkov; vozniki listki so bili takrat po K 3.— Navzlic temu pa je uprava v 22. novembrom 1922 povišala ceno voznih listkov od 3.— na K 4.—, kar je utemeljevala tudi s tem, da je morala uslužbencem povišati plače. Dohodki uprave so se s tem poviškom voznih cen povečali več kot za 200.000.— K mesečno; ta svota je ostala v celoti upravi. — Dohodki cestne električne železnice znašajo sedaj dnevno povprečno K 30.000.— brez upoštevanja mesečnih, letnih in dijaških voznih listkov. — Do torka 13. t. m. zvečer bo imela uprava vsled stavke K 210.000.— izgube, torej ravno toliko, kolikor bi jo stal zaproseni nabavni prispevek. — Iz tega sledi, da dunajski upravi ne manjka denarja, pač pa, da le iz trme ne ustreže uslužbencem. Pri tem svojem vsega obsobjanja vrednem postopanju ima seveda oporo pri svojih ljubljanskih vodilnih uslužbencih. — Iz zgoraj citiranih odgovorov dunajske uprave pa sledi, da je dunajska uprava stavko izzvala. — Nesramnost dunajske uprave presega vse meje. Iz dohodkov ljubljanske električne železnice ima ogromne dobičke; od slovenskih žuljev se redi in živi; zato menda čuti potrebo, uslužbence izkoriščati in ljubljansko občinstvo šikanirati s tem, da je pognala uslužbence brez vse potrebe nenadoma v stavko. — Uslužbenci v svojih malenkostnih zahtevah spričo ogromne draginje ne morejo popustiti. — Danes dne 12. februarja se je zglasila pri g. pokranjskem namestniku Hribarju in načelniku oddelka za socialno skrb dr. Goršiču naša deputacija, ki jima je obrazložila vse okoliščine sedanje stavke. — Predsedstvo Zveze jugoslovenskih železničarjev.

— Čevlje kupujte od domačih tovarov trdke Peter Kozina z znamko Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na debelo in drobno Ljubljana, Breg št. 20, ter Aleksandrova cesta št. 1. 12

Družba ILIRIJA, Ljubljana
Kralja Petra trg, 8. — Telefon št. 220.
Nakup gozdov. — Eksport lesa. Prodaja drv in premoga v Ljubljani na drobno in debelo.

Dopisi.

d G. F. Beltram nam piše: Nasilje SLS proti krščansko mislečim železničarjem, ki pa nočejo brezpogojno slediti farbarijam političnih voditeljev, se je začelo že po zgledu fašistov. Sinoči so odnesli moji „dobri prijatelji“ in „krščanski“ možje pisalno mizo z vsemi akti „Prometne zveze“ iz pisarne v „Rokodelskem domu“, Komenskega ulica 12. Ko sem prišel danes ob 8. uri v pisarno, sem našel v predsobi tov. Kodeljo in glavnega tajnika Cviklja, ki mi nista hotela povedati, kam so mizo odnesli. Vidi se, kako spoštujejo gospodje v SLS avtonomijo. Storil bom potrebno, da se gospodje poučijo spoštovati zakone in društvena pravila.

d Iz vrst „Prometne zveze“ smo prejeli še sledeči dopis iz Maribora. „Prometna zveza“ je in mora biti strokovna organizacija krščansko mislečih železničarjev. Nikdar pa ne sme biti političen privesek kakšne stranke. Svobodno izvoljeni predsednik nikdar ni hlapec kakšne stranke. Delati mora tako kot določi in zahteva večina. Tega pa se menda ne zaveda sedanje načelstvo SLS in JSZ v Ljubljani. Naj pa to vzame na znanje od kršč. soc. železničarjev v Mariboru.

d Iz Maribora smo prejeli: Resnico, poštenost in pravico so menda zatajili gospodje „okrog „Slovenca“ in „Straže“. Vsaj tako je razvideti iz poročil o shodu v Mariboru in o tov. Beltram. Da vesti omejenih listov ne odvečarjajo resnici, mora pač vsak potrditi, ki je bil na shodu navzoč. Da bi pa shod povsem drugače izpadel, če bi pustili govoriti tov. Beltram, pa je gotovo, zato pa mu niso dali besede in so shod predčasno zaključili. Sramota pa je, da se tov. Beltrama sramoti in obrekuje na tako podel način. Človek bi napoln sled res dvomil, če je SLS sploh še katoliška. Že radi tega, ker resnice nočejo slišati in tudi ne dopuste, da bi jo slišali drugi. — Član JSZ v Mariboru.

Gospodarstvo.

g Državni kurz. Finančni minister je predpisal za čas od 14. do 28. februarja t. l. nastopni državni kurz: napoleonador 356, zlata turška lira 403, angleški funt 446, dolar 95, francoski frank 636, švicarska frank 1776, grška dragma 105, italijanska lira 460, nemška marka 0,76, češkoslovaška krona 266, mažarska krona 3,80, lej 50, lev 51, holandski forint 3750, danska krona 1880, avstrijska krona 0,14, poljska marka 0,47.

g Povišanje delniške glavnice vevške papirnice. Ministrstvo za trgovino in industrijo je odobrilo sklep izrednega obnega zbora združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode, da se poviša delniška glavnicca od 40 na 50 milijonov kron in da se more še nadalje povišati do 80 milijonov kron.

g Nov premogovnik v Srbiji. Ministrstvo za šume je izdalo rudarsko koncesijo invalidu D. Pavloviću za izkoriščanje premogovnika, ki se nahaja poleg postaje Džep. Premog iz tega premogovnika je dober, ker se more uporabljati tudi za železnice.

g Cene zlata na Mažarskem. Zadnje čase je mažarska krona zelo padla. Tako velja 20 kronski zlatnik 15.000 mažarskih kron.

g Carinski dohodki v tretji desetini februarja naših glavnih carinaren so znašali 46.287.417 dinarjev. Največ dohodkov je imela zagrebška carinarnica in sicer 9.020.999 Din, na drugem mestu je mariborska s 7.962.005 Din, na tretjem skopljanska 3.365.946 Din, na četrtem ljubljanska 3.193.004 Din, na petem pa belgrajska carinarnica s 2.992.224 Din.

g Poljska petrolejska produkcija. »Kurjer Polski« zavrača v članku prof. Grzybowskega neupravičen strah, da bodo petrolejski vreleci Poljske usahnili in navaja: »Poljska poseduje v Karpatih 37 ležišč nafte, ki zavzemajo površino 28.000 oralov. Ta polja vsebujejo, kot so ugotovila znanstvena raziskovanja, najmanj 8.500.000 vagonov petroleja. Še večje pa je ozemlje, ki še ni raziskano in obsega 53.000 oralov in more vsebovati po domnevanju znan-

stvenikov svojih 16.600.000 vagonov petroleja. Če ostane uporaba petroleja dosedanja, zadostujejo poljski petrolejski vreleci še za 460 let.«

g Nova tovarna ogledal v Sarajevu. V Sarajevu se osnuje nova tovarna za ogledala s temeljno glavnicco 8.000.000 dinarjev. Poleg optičnih, brušenih in beneških zreal, bo tovarna izdelovala tudi sferična ogledala.

g Gospodarski položaj v Bolgariji je bil početkom tekočega leta zelo nepovoljen. Trgovina je bila živahnjša samo s kolonialnim blagom in igračkami. Položaj grosistov in detajlistov je neugoden ter ne kupujejo niti za spomladansko sezono. Ta položaj obtežuje tudi pomanjkanje denarnih sredstev, vsled česar so tudi cene stalne. Samo stavbinskemu gradivu so nekoliko narastle cene, ker se za spomlad pričakuje največja delavnost. Nekateri železni predmeti so se podražili za 5 do 10 odstotkov. Na carinarnicah leži mnogo blaga, ker ga trgovci radi nezatnega kapitala ne morejo plačati. Upanja je malo, da bi se razmere kmalu zboljšale.

BORZA.

Zagreb, 13. febr. (Izv.) Devize: Dunaj 0,1435 — 0,144, Berlin 0,33 — 0,36, Pešta 3,85 — 3,95, Bukarešta 50 — 52, Milan 485 — 490, London 475,25 — 477, Newyork ček 101 — 103, Pariz 630 — 635, Švica 1900 — 1920. Valute: dolar 97,50 — 98,50, češke krone 295 — 300, funti 470, lire 480, efekti: Ljublj. kreditna 205 — 210, Slavenska 102,50, Praštediona 1145 — 1150, Trb. premog. 670 — 710.

Curih, 13. febr. (Izv.) Berlin 0,0186, Newyork 532,75, London 24,95, Pariz 32,85, Milan 25,62, Praga 15,75, Budimpešta 0,2025, Bukarešta 2,60, Beograd 5,15, Sofija 3,20, Varšava 0,0135, Dunaj 0,007475, avstr. žig. krone 0,0075.

PREDBORZA.

Zagreb, 14. febr. (Izv.) 1 dolar 99, 1 funt. šterl. 480, 1 švic. frank 19,25, 1 franc. frank 6,35, 100 mark 0,33, 100 av. kron 0,1445, 1 češkoslov. krona 3,05, 1 ital. lira 4,90.

bor P. Z. proti meni. Celotni odbor je na pritisk gospodov pri SLS in JSZ odložil svoja mesta.

Ker ne morem organizacije voditi sam, sklicujem

IZREDNI OBČNI ZBOR

ki se vrši v nedeljo dne 4. marca t. l. ob 10. uri dopoldne v ljubljanskem rokodelskem domu, Komenskega ulica št. 12, s sledečim dnevnim redom:

1. poročilo načelnika;
2. volitev načelstva, strokovnega in nadzorstvenega odbora;
3. slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se bo vršil na istem mestu in z istim dnevnim redom nov občni zbor, ki bo sklepal ob vsakem številu navzočih članov.

Da se onemogoči nepoklicanim pristop na občni zbor, odream, da imajo na občnem zboru pravico glasovanja in pristopa k zborovanju, samo redno plačujoči člani. Na člane, ki ne plačujejo članarine, se ne moremo ozirati. Kot legitimacija za pristop na občni zbor bo služila vsakemu udeležencu njegova članska knjižica, iz katere mora biti razvidno, da je do 28. februarja 1923. poravnal članarino. Kdor slučajno še ni poravnal članarine jo lahko pravočasno poravnal, ako jo prinese, ali pa pošlje v pisarno, Komenskega ulica št. 12 v Ljubljani. S tovariškimi pozdravom

Franc Beltram,
t. č. načelnik P. Z.

Izdaja konzorcij „Ljudskega dnevnika.“
— Odgovorni urednik Fr. Jereb. —
Tisk J. Blasnika naslednikov v Ljubljani.

Šolstvo.

š Volitve v višji šolski svet. Včeraj se je vršil skrutinij volitev zastopnikov ljudskih in meščanskih šol v višji šolski svet. Oddanih glasov je bilo 3107. Kandidati UJU so dobili 2508 glasov, kandidati Slomškove zveze 449 do 453 glasov. Za člane višjega šolskega sveta so izvoljeni: Luka Jelenc, (1597 glasov), Anton Gnus (1536 glasov) ter Ivan Tomažič (1672 glasov). Za namestnike so izvoljeni: Ga. Janja Miklavčičeva (1527 glasov), ga. Ilika Waschtetova (1604 glasov) ter ga. Marija Godčeva (1659 glasov). Kandidati Slomškove zveze so dobili: Slapšak 453, Pečjak 449, Humek Dragotin 120 glasov.

Narodno gledališče.

DRAMA.

Sreda, 14. februarja: »Za pravdo in srce«. Izven.

Četrtek, 15. februarja: »Čudež sv. Antona« in »Črna dama iz sonetov«. Red E.

OPERA.

Sreda, 14. februarja: Zaprt.

Četrtek, 15. februarja: »Vrag in Katra«. Izven.

k Premiera Medvedove tragedije »Za pravdo in srce«. V sredo, dne 14. t. m. bo v dramskem gledališču premiera Medvedove tragedije v petih dejanjih »Za pravdo in srce«. V burne prizore iz kmetskih uporov je vpel pisatelj romantično ljubezen graščaka Erazma do Grajanove hčerke Katarine. Snov, zajeta iz domače preteklosti, razporejena v pestrih slikah, bo gledališko občinstvo gotovo zanimala. Tragedija je eden najresnejših poskusov, usvariti Slovencem historično dramo. V glavnih vlogah nastopijo: ga. Šaričeva, ga. Juvanova, g. Drenovec, g. Gregorin, g. Skrbinšek, g. Plut, g. Lipah, g. Terčič itd. Režijo vodi g. Danilo.

IZPRED SODIŠČA.

s Povožen otrok Dne 22. dec. je povozil voznik France Zemljč v Mostah 2 letno Slavico Guštinovo, ki je 6 dni kasneje vsled poškodb na glavi umrla. Mati in voznik sta bila oproščena in sicer prva ker ima še pet otrok in je radi slabih razmer brez služkinje. Ponesrečeno dekletce je pustila samo kakih pet minut v kuhinji v varstvu starejših otrok, sama pa je morala iti k 6 mesečnemu detetu v sobo, ker je dete bolehalo za oslovskim kašljem. Med tem ko je reševala mati eno dete, se ji je ponesrečilo drugo. Voznik pa je bil oproščen, ker je priletel otrok od strani k vozu in je padel pod zadnje kolo, vsled česar se je pripetila nesreča brez njegove vednosti in krivde.

s Ponesrečen ženin. Dne 22. dec. je izvabil zvičajnim potom posestnikov sin France Šiferer iz Praprotna od Ljudske posojilnice v Ljubljani posojilo 16.000 kron, ki jih je kmalu, ne da bi se oženil, zapravil. Izdal se je za lastnika očetovega posestva. Sleparijo so odkrili in še le, ko se je oče upri vknjižbi dolga na njegovo posestvo. Obtoženec je vse priznal. Obsodili so ga zaradi goljufije na 6 mesecev ječe. Obtežljivo je bilo, ker je bil že večkrat radi tatvine predkaznovan.

s Kriva prisega. Dne 5. dec. se je vršila obravnava v zadevi zakonskih Stegu iz Ljubljane. Kot pričja je nastopila mlada služkinja Helena Smodej, ki je kmalo po obravnavi šla k odvetniku in mu priznala, da je po krivdeni pričala. To je storila na prigovarjanje in po pouku soobtožencev Stegu. Soobtoženca sta tajila, sodišče pa je verjelo končno skesani obtoženki in je obsodilo soobtoženca na 6 tednov ječe, Smodejevo pa z ozirom na prostovoljno priznanje in kes samo na 14 dni ječe.

Železničarjem

»Prometne zveze«.

Kakor je razvidno iz letaka, ki sem ga izdal 3. t. m., hoče SLS in njej popolnoma udinjena JSZ izrabiti „Prometno zvezo“ v politične namene, dasi je ta strogov strokovna, nepolitična organizacija. Gospodje pri SLS bi radi videli, da bi železničarji, katerim je dr. Korošec dal nekaj drag. doklad namesto pragmatike, slepo služili in sedili čez drn in strn stranki, ki je izmed vseh političnih strank v Sloveniji najbolj hinavska in lažnjiva. Za delavce zahteva prepoved vsakega izvoza živil na škodo kmeta. Za kmete pa zahteva prost izvoz vseh pridelkov, živine in prašičev brez ozira na delavce in konsumente. Posebno jasno se je pokazalo, kako je SLS sovražna delavstvu, uradništvu, vpokojencem, malim rentnikom in sploh vsem tistim, ki žive od stalnih prejemkov, ko se je dne 7. t. m. v „Slovencu“ odkrito postavila na stran velkapitalistov, ter zavzela stališče proti vpeljavi avtomatične regulacije plač in prejemkov za vse tiste, ki žive od stalnih prejemkov.

Podpisani sem se večkrat obrnil na vodstvo SLS z nasvetom in zahtevo naj se v SLS dela v smislu stanovske vzajemnosti na podlagi avtomatične regulacije plač delavstvu in uradništvu. Toda gospodje so mnenja, da ob času draginje ali slabega razmerja valute kapitalisti ne smejo trpeti. So menda mnenja, da je najboljša, če delavec in kmet trpita, ker sta trpljenja in stradanja vajena. Ker sem kot načelnik „Prometne zveze“ gospode v SLS in JSZ večkrat zavrnil, so začeli nelepo gonjo proti meni. Nahujskali so ves stari in novo izvoljeni od-

Pisalne stroje
Ideal - C
The Rex Co., Ljubljana

Zastopnika in akviziterja

marljivega, solidnega in poštenega išče za Celje, Maribor, Ptuj, Kranj, Novomesto, Kočevje, Zagreb, Osijek, Novisad, Subotica, Beograd, Skopje in Split: **Anončno in reklamno podjetje JOSO ZORMAN, Ljubljana, Gledališka ul. 2. Tel. 231.**
Uprava Stenskih reklamnih načrtov mest in kopalnišč kraljevine SHS.